

Postarina plaćena u gotovom

DÉLBÁCSKA

VI. ÉVFOLYAM
183

Székesfehérvár 2. szám
Kisbánya 30. szám
Sárvár 1. szám

NOVISAD, 1925 AUGUSZTUS HÓ 9
VASÁRNAP

Előfizetési árak helyben és vidéken:
Egy óra 35 dinár, három óra 105 dinár,
félévre 210 dinár, egész évre 420 dinár.

Egyes szám ára:
1 1/2 Dinár

Rádics miniszter lesz

Ma még nem, talán holnap sem, de szeptemberben egészen biztosan. Pribicevics örökét a nemrégben likvidált horvát „köztársasági” parasztpárt elnöke fogja elfoglalni s mi az ország, nemzeti kisebbségei, már most jogos érdeklődéssel tekintünk az eljövendő közoktatásügyi miniszter működése elé. Jogot, földet, iskolát követelt valamikor a magyarságnak az a politikai pártszervezete, amely „Magyar Párt” összefoglaló néven merült el nemrég a feledés teljes homályába. A „jog”-ról ehelyütt most ne essék szó. A „földet” elintézte az agrárreform, de az iskola problémája még mindig nyílt kérdés, amelynek lehetnek kedvező és kedvezőtlen alakulásai. Pribicevics nyílegyenes uton járt. Ha fájdalmas is a visszaemlékezés arra a rendszerre, amelyet a hazai közoktatásügyek terén ő inaugurált, nála minden kétséget kizáróan tudomásul vehettük, hogy panaszaink meghallgatásra nem találnak. Pribicevics sohasem volt az alku hive. Nem volt hajlandó ötvenszázalékos megvezetést kötni a kisebbségekkel, egyetlen tollvonással elintézte még a német iskolákat is, amelyekért eredménytelenül szállott harcba a németek parlamenti klubja. Pribicevics hajlathatalatlan volt akkor is, amikor a politika porondján Pasics miniszterelnök robusztus erejével kellett összemérgőznie. Az ő alakja ma már a múlté, de rendszere még él. Őt félretették: A mór megtette a kötelességét, a mór elmelehetett. A jelenlegi reszortminiszter nem vesz el semmit abból a politikából, amelynek pilléreit Pribicevics rakta le és nem is ad hozzá semmit. Pribicevics-től Rádics Istvánig terjedő átmeneti idő alatt nem is fognak bennünket meglepetések érni. *De mi lesz akkor, ha a hazai közoktatásügyek élére Rádics István kerül?*

A kérdés már ebben a percben teljesen érdeklődést érdemel. Rádicsot egyelőre senkiesem ismeri annyira, hogy jóslásokba bocsájtkozhatnánk. Annyi azonban egészen bizonyos, hogy markáns és hajlathatalatlan képviselője a horvát nacionalizmusnak, aki eddig egyetlen esetben sem tett bizonyosságot arról, hogy érzékkel bír a kisebbségi problémák iránt. Állítólag pacifista, állítólag szimpátiával viseltetik Moszkva iránt állítólag csatlakozott a parasztnacionálizmushoz és állítólag republikánus, de nem egészen bizonyos, hogy lelke milyen homályos körvonalakban imperialista célkitűzéseket táplál, hajlik a túlzó nacionalizmus felé s ha kell, minden eszközzel le fogja törni azokat, akikből megalakulhat ellenzéke a horvát népen belül. Minden látszat ellenére is abban az ideológiában él, amely a nacionalizmus és a kiméletlen fajpolitika jegyében ma uralkodó rendszer szerte egész Európában. Emellett szeszélyes, rapszódikus és kiszámíthatatlan. Egyéni felfogásának fanatikusa.

A kisebbségi problémákat soha azok lényegében meg nem közelíthette. A kisebbségekről itt-ott elejtett nyilatkozataival csak pártjának óhajtott szolgálatot tenni s ha meg tudta tenni az utat Moszkvától Beogradig, nekünk kevés reményünk lehet arra, hogy a miniszteri székből egyszer észreveszi azokat a kérdéseket is, amelyek a kisebbségek kulturális életével állanak a legszorosabb összefüggésben. Jó volna hinni, de nem tudjuk hinni egy percig sem, hogy a kiegyezett szerb és horvát nacionalizmus utja a mi régi és fájdalmas problémáink megoldásához is el fog vezetni. Pedig ennek be kellene következnie. Hiszen mi is

vagyunk. Az ország félmillió magyarja várja, hogy egyszer egyetlenegy bátorító gesztussal nyugtassák meg: Min-

den kultura az állam kulturértékeinek gazdagodásával egyenlő s ezért nem kell féltetnek a magyar iskolákat...

Az első lapelkobzás Beogradban

Megjelent az új sajtótörvény — Szeptemberben lényegesen leszűkítjük a vasuti tarifát. — A kereskedelmi miniszter Palánkára utazott

Beogradból jelentik: A hivatalos lap ma délelőtt 10 órakor megjelent száma közölte Öfelsége ukázat az új sajtótörvényről, valamint a sajtótörvényt teljes szövegét is. Egy órával később, délelőtti 11 órakor az új sajtótörvény rendelkezései alapján már el is kobozták a „Republikát”, amely karrikatúrákat közölt Pasics miniszterelnökről. A lap eltűnése egész Beogradban óriási feltűnést keltett.

Minisztertanács

A délelőtti folyamán összehívott minisztertanács folyó ügyeket tárgyalta, s megállapodott egy később kidolgozandó törvényjavaslat alapelvi tárgyában, mely az ország egész területén egységes rendőri eljárást lesz hivatott megvalósítani. Tárgyaltak ezenkívül az Ausztriával kötendő kereskedelmi egyezményről is.

Béledi jelentés szerint Öfelsége szombaton délután a zagrebi szokolista if-

juság egy nagyobb küldöttségét fogadta, amely meghívta a királyt a legközelebb Zagrebben tartandó horvát millenáris ünnepélyre, amelyre huszezer horvát szokolista fog felvonulni. Öfelsége hosszabb ideig elbeszélgetett a küldöttség tagjaival, majd úgy határozott, hogy a horvát Milléniumi ünnepen a zagrebi IV.-ik hadtest parancsnoka fogja helyettesíteni.

Beogradból jelentik: Krajács kereskedelmi miniszter szombaton este Palánkára utazott, ahol a kormány képviselőjében ünnepélyesen megnyitja a kiállítást.

Új vasuti tarifa

Teljesen megbízható helyről vett értesülésünk szerint az új vasuti tarifa szeptember 15-én fog életbelépni. A kormány lényegesen leszűkítja a személy- és teherszállítás dírait, amelyeket az erről intézkedő rendelet szigorú bekeparításban fog szabályozni.

Új rendelet a kisebbségi iskolákról

A rendelet bizonyos megszorítással biztosítja a kisebbségi nyelven történő oktatást

Becskekről jelentik: A közoktatásügyi minisztérium 32.580—925. szám alatt rendeletet adott ki, melyben az elemi iskolák jövő évi sorsáról intézkedik és részletes utasításokat ad a tanügyi hatóságoknak az egyes osztályok jövőbeni működésére vonatkozólag. A kisebbségi szempontból nagyfontosságú rendelet továbbra is engedélyezi a magyar, német stb. nyelvű elemi iskolák megnyitását, ha valamelyik intézetben ahhoz a kisebbséghez legalább harminc tanuló tartozik. Ha az iskolákban a kisebbséghez tanulóik létszáma egy osztályban nem éri el a harmincat, másutt azonban túlhaladja, az osztály szintén megnyitható egyesíthető azonban egy, vagy két felsőbb, vagy alsóbb osztállyal. Egy osztályban ötven tanuló a legmagasabb létszám, melynél több

jelentkezőt felvenni nem szabad. Nagyobb létszámnál két párhuzamos osztályt kell létesíteni.

A rendelet alapján, amely a kisebbségeknek a békeszerződésben lefektetett elvek szerint biztosítja az elemi iskolai oktatást, a bánsági német-párt vezetősége felhívást intéz a lakossághoz, amelyben figyelmezteti a közoktatásügyi minisztérium határozatára és felhívja az érdekelt szülőket, hogy oly községben, ahol a német tanulók száma eléri az előírt létszámot — kérvényezték a közoktatásügyi minisztériumtól a német tannyelvű osztály felállítását.

A határozat jótékony hatása főleg ott fog mutatkozni, ahol eddig nem állott fenn kisebbségi tannyelvű elemi iskolai osztály.

Az eltűnt gyevyelii selyemgyár

Eltűnt közel 30.000 darab selyemgombolyító turbina — A vizsgálat tovább folyik

A „Délbácska” tegnapi számában beogradi szerkesztőségünk jelentése alapján röviden jelentettük már, hogy a mohácsi selyemgyár Gyevyelibe szállított felszerelésének egy igen jelentékeny része titokzatos körülmények között nyomtalanul eltűnt, s a felkutatásukra indított vizsgálat ezideig nem vezetett eredményre. A nagy feltűnést keltett ügyben ma beogradi szerkesztőnk a következő újabb részleteket jelenti:

A Gyevyelibe szállított rendkívül értékes gépek és géprészek között volt közel 30.000 darab kis selyemgombolyító turbina is, amelyek egyéb felszerelési cikkekkel együtt eltűntek. Ezek a kis turbinák is sokmillió értékűek képviselnek, a hiányt azonban súlyosbítja az a körülmény, hogy

ezekben a turbinákban évek óta égető hiány észlelhető mindhárom hazai selyemgyárunkban, amelyeknek mindegyike turbinák hiányában re-

dukált üzemmel kénytelen dolgozni.

A vizsgálat során megállapítást nyert, hogy a mohácsi selyemgyár hatalmas gőzgépjét Gyevyeliben szabad terén „raktározták” el. A gép a rozsdásodás következtében természetesen teljesen hasznavehetetlenné vált.

A legutóbb lefolytatott, s közel három hónapig tartó nyomozás a Gyevyelii környékén fekvő községekben főképpen a kacsákok állandó nyugtalankodása miatt nem járt eredménnyel. A napokkal ezelőtt ismételt megindított vizsgálat eredményei eddig nem ismeretesek, miután azt a legnagyobb titokban folytatják.

Mint értesülünk, a legközelebbi napokban nagyszámú vizsgálóbizottság fog utazni Gyevyelibe, hogy a vizsgálatot most már a legerélyesebben és a legszélesebb mederben lefolytassák.

Politikai körökben is nagy érdeklődéssel tekintenek az ügy befejezése elé.

Ujabb francia vereség Marokkóban

A riffek több ágyút száz tevét, valamint rengeteg municiót és élelmiszert vásároltak

Az angol lapok jeruzsálemi jelentései szerint a francia csapatok, amelyek a fölkelő gruzokkal állanak szemben, súlyos vereséget szenvedtek.

A fölkelőknek sikerült a franciáktól több ágyút és több száz tevét municióval és élelmiszerral megrakva zsákmányolni. A fölkelő törzs fővárosa, Squaida, a fölkelők kezében van.

A Reuter-iroda jeruzsálemi távirata szerint Ammanból azt jelentik, hogy El Atras pasa ma támadást intézett Suebe ellen és több tankot, géppuskát, ágyút és repülőgépet zsákmányolt. A franciák visszavonultak.

Jeruzsálemből jelentik, hogy a franciák a suebei vereség után kivonultak Hauranból.

Párizsból jelentik: A minisztertanács a marokkói diplomáciai és katonai helyzettel foglalkozott, valamint foglalkozott a minisztertanács a francia-spanyol viszonylattal és a sziriai fölkelőkkel való küzdelemmel.

A sziriai harcokkal kapcsolatban Briand az ülés után megerősítette azt a hírt, hogy egy francia csapatot megtámadtak, de kijelentette, hogy azt hiszi, hogy Sarraill tábornok elegendő katonaság fölött rendelkezik. Arra a kérdésre, hogy a szövetségesek egymásközti adóssága a küszöbön álló londoni tárgyaláson szóba kerül-e, Briand tagadó választ adott.

Tetuánból jelentik, hogy a front középső szakaszán heves ütközet volt. A francia csapatok megkísérelték az Uergha-völgy kitisztítását. Ezzel kapcsolatban a francia csapatok kénytelenek voltak a cifek megerősített állásait ostrommal elfoglalni. A gyalogságot repülőgépek és tüzérség támogatták.

A francia repülőgépek tizenhét alkalommal bombázták Djebel Amergu városát. Ezzel egyidejűleg jelentik, hogy a Melilla fronton heves harcok vannak a spanyolok és a riffak között. Liautey marsall beszélgetést folytatott Naulin tábornokkal, hogy a szélesebb körű katonai operációkat készítsék elő.

Fezből érkezett jelentések szerint az erődítések megérkezése folytán az immár három hónapja harcban álló csapatok végre új állásokba vonulhatnak. Toulonba 350 beteg és megsebesült katonát hozó gőzös érkezését jelentették be.

A francia bankhivatalnokok sztrájkja

Párizsból jelentik: A banktisztviselősztrájk a vidéken egyre nagyobb méreteket ölt. A párisi munkásbörze jelentése szerint most már a Societé Generale tisztviselői is csatlakoztak a sztrájkhoz, jöllehet a vállalat igazgatósága ezt tagadni igyekszik.

A bankok szövetsége még mindig nem felelt azokra a követelésekre, melyeket a munkalügyi miniszter közvetített.

Tőzsde

A dinár árfolyamai

Bécs	—.—	Prága	—.—
Budapest	—.—	Trieszt	50.—

Zürich, 1925 augusztus 8.

Beograd	9.26	Berlin	122.55
Páris	24.10	Bécs	0.007247
London	25.01	Budapest	0.007250
Newyork	515.—	Prága	15.25
Brüsszel	23.30	Bukarest	2.65
Milano	18.45	Szófia	3.75
Amsterdam	207.—	Szalóniki	8.—

Adómentességet kaptak

a földműves-hitelbiztosítók

Becskekről jelentik: A pénzügyminiszterium a belügyminiszterium utján nagyfontosságú rendeletet küldött tegnap Becskerekre, amelyben a központi földműves hitelbiztosítók és fiókjai adómentességére nézve intézkedik. A rendelet szerint, az állami közvetlen adók igazgatósága 38.297. számú határozatában adómentességet engedélyezett a központi földműves hitelbiztosítók és az ország területén fennálló valamennyi fiókjának. A kedvező elbírálás nemcsak az összes állami adókra, hanem a községi pótdadókra, általában az összes közvetlen és közvetett adóterhekre vonatkozik, melyeknek viselési kötelezettsége alól mentességet élveznek az említett intézmények. A határozatnak visszaható ereje van, amennyiben az adómentesség visszamenőleg április hó elsejétől számítható.

Ivóvízhiány az első negyedben

Már napok óta romlottak a kutak Vizroham a villanytelepi kut ellen

Az első negyedben már napok óta nagy ivóvízhiány van. A jnyári hőszegélyben szinte tühretelen ez a víznélküli állapot, s az első negyedbeli lakosság között óriási az elégedetlenség a főmérnöki hivatal ellen, amely nem gondoskodik a kutak rendbehozásáról.

A vízhiány oka, hogy a kutak felmondták a szolgáltatást. Elromlott a Bem uccai kut, a vasutállomás közelében levő orosz kut és a csárdakut, a Petra Zrinjski és Sztreljacska utca sarkán levő kut vize pedig vastartalma miatt ihatatlan. Az első negyedbeli lakosság tehát valóságos ostromot indított a villanytelepi kut ellen, amely most egyedül szolgáltatja az ivóvizet a környék lakossága részére.

Az orosz kut volt eddig a lakosság legjobb vízforrása, de az is véglegesen elromlott. Az orosz kuttal körülbelül fél évvel ezelőtt egy ember volt alkalmazva, aki 5—5 dináros honorárium fejében esetről-esetre vállalta a kutjavítási munkákat. A kutjavító később 10 dinárra emelte fel igényeit s amikor körülbelül 6000 dinárt gyűjtött össze, köszönés nélkül ellógott. Azóta se javították a kutat, amely ma kétségbeesítő állapotban van. Senki sem törődik a kuttal, de a lakossággal sem. Talán ezért, mert a „magyar negyedről” van szó.

A városi mérnöki hivatal figyelmét bizonyára nem kerülte el az első negyedbeli vízhiány. Várjuk tehát a reparációt.

Olvassa a „Délbácska”-t!

HIRES BÜNPEREK:

Ki volt a rendőr gyilkosa?

Most júliusban volt kerek ötven éve annak, hogy a nagy angol kikötő- és gyárvárosnak, Manchesternek egyik utcáján, kora hajnalon, lött sebbel halva találták a város rendőrségének egyik legkötelességtudóbb tagját: Cock-ot. Nem tudta senki, hogy ki oltotta ki a jó sonstable életét. Nyomban felkeltették almából Bent-et, a manchesteri rendőrség akkori főfelügyelőjét, aki késedelem nélkül hozzálátott a legkötelességtudóbb nyomozáshoz. Saját személyes tapasztalatai alapján mindjárt kéznél is volt neki egy mindenképp fontosnak látszó nyom, melybe aztán a derék rendőrtisztviselő nagy buzgóságában úgy belemergeszködött, hogy ebben az ügyben aztán semmi mással nem törődött s esetleges egyéb nyomokra már ügyet se vetett.

Történt ugyanis a szerencsétlen Cock rendőr holttestének megtalálása előtti napon, — 1875 júliusában, — hogy a Manchester melletti Chorltoncum-Hardy érdemes magisztrátusa elé két fiutestvért vezettek, William Habron és John Habron volt a nevük és iszákosság

Rend lesz a noviszádi póstán

A posta igazgatója nyilatkozik a reformokról — Őszre elkészül az új póstapalota

Az utóbbi időben számos panasz merült fel a noviszádi póstán uralkodó dezolált viszonyok miatt. A leveleket csak nagy késéssel vagy egyáltalán nem kézbesítik, táviratokat a címzetten csak több napi késéssel kapják meg, a hírlapokat a vidéki előfizetőknek 2—3 napos intervallumokkal kézbesítik, sőt vannak esetek, amikor a vidékre szóló lapokat egyáltalán nem indítják utnak, hanem visszaküldik a feladónak azzal a megjegyzéssel: „Címzett ismeretlen”.

A Délbácska munkatársa tegnap felkereste a noviszádi posta igazgatóját, aki előtt szóvá tette ezeket a szomorú állapotokat, amelyek előbb-utóbb a posta teljes csődjéhez fognak vezetni.

Sarics Iván igazgató, aki kiváló szakember és rendkívül pedáns hivatalnok, a legnagyobb előzékenységgel fogadta munkatársunkat és a panaszok előterjesztése után kijelentette, hogy minden egyes adatot a legszigorúbban fogja megvizsgálni.

— Tessék elhinni — mondotta az igazgató — rendkívül nehéz viszonyok között élünk. A háború és az átalakulás után nemcsak az állami hivatalok gépezete, hanem az emberek is megváltoztak. Nincs az a disciplina és munkakedv, amit a béke időkben tapasztaltunk. Ez egy pszichológiai probléma s ez nemcsak nálunk, hanem mindenütt a háború utáni idők betegsége. Szó sincs róla, hogy a póstát talán bizonyos politikai tendenciák vezetnék a lapok körüli expedálásnál. Nekünk olyan mindegy, hogy milyen és milyen pártszínezetű lapot szállítunk, jóformán azt sem tudjuk, hogy bizonyos újságoknak milyen a politikai pártállása.

Elhíheti, hogy mindenestre előnyösebb volna ránk nézve is, ha a lapok a posta intézményét dicsérnék és nem hasonlítanák össze az afrikai dzsungellel. A személyzetet a minimumra van redukálódva, pedig sokkal nagyobb a forgalom mint valaha, a legnagyobb baj pedig ott rejlik, hogy a Vojvodínából nem igen jelentkeznek az emberek a póstához s így a személyzetet idegen vidékről kell összehoznunk, az idegenek pedig nem ismerik a helybeli viszonyokat s rendesen csak hosszabb idő után élik magukat bele az itteni viszonyokba. Az én egyetlen ambícióm: rendet teremteni a póstán s meg lehet győződve, hogy rövid időn belül megszűnik minden panasz. A legfontosabb az, hogy minden egyes panaszt és konkrét esetet azonnal juttassák hozzám s akkor a legrövidebb időn belül megindítom a vizsgálatot.

Az új póstaépület és az automata telefonközpont

Kérdésünkre a postaigazgató az új póstaépületről is nyilatkozott, amely

szintén nagyban fog hozzájárulni ahhoz, hogy a mostani viszonyok megszűnjenek, hiszen a helyhiány miatt szinte emberfeletti munkát kell végezniük az alkalmazottaknak.

— Az új épületben elhelyezzük a postaigazgatóságot és a póstahivatalt. A mostani póstahivatali épület fölé is emelünk egy emeletet s kibővítjük természetesen a telefonközpontot is, amely automatarendszerű lesz. Az automata központot Németországban rendeltük meg a reparációs számla terhére s már azóta Novisadon is lehetett volna, ha az új épület készen állna, így azonban nem tudjuk még sehol sem elhelyezni. Nem felelnek meg a valóságnak azok a hírek, mintha a Novisad részére megrendelt automataközpont Maribor városa kapta volna meg.

A noviszádi automataközpont 3000 előfizető részére van kontemplálva s a kezelése rendkívül egyszerű lesz. Minden telefonelőfizető közvetlenül a másik előfizetőt hívhatja fel egy telefonnal alkalmazott korong segítségével, amely 10 számra van beosztva, s amelyet bármely számra lehet beállítani, anélkül, hogy a központ közvetítését kellene igénybe venni. Ha az illető előfizető „foglalt”, ezt egy jelzéssel adja tudtul a felhívónak.

Az új épület munkái serényen haladnak előre, de a hitel miatt az állam az építési munkákat két részre osztotta fel. Az asztalos, ácsmesteri, festői stb. munkák részére újabb árlejtést fogunk kifizetni, s ha ezeket a munkákat is a „Progress” vállalat kapja meg, már novemberben tető alatt lesz az épület s csak a külső munkákat fogjuk a jövő év tavaszára halasztani.

A mostani telefonközpont egyáltalán nem felel meg a modern igényeknek s az alkalmazottak igazán nem tehetnek róla, ha az előfizetők nem kapnak rendes kapcsolást. Egyes szekrények csak 100—100 előfizető részére vannak berendezve s az alkalmazott telefonos kisasszonyoknak a kapcsolás részére csak a dugók fele áll rendelkezésére, mert a másik felével az egyes szekrényeket kell egymással összekapcsolni. Az automata központ tehát valóságos jótétemény lesz az előfizetők részére, a központos kisasszonyok helyett pedig egynéhány jó mechanikus fog rendelkezésünkre állni.

Kevés a levélszekrény

Munkatársunk erre a városban észlelhető egyes panaszokra terelte a szót és említette, hogy a városban feltűnően kevés a levélszekrény.

— Ezeket a bajokat is segíteni fogunk — válaszolta az igazgató. Körülbelül 80 levélszekrény hever ezidő szerint elromolva az anyagraktárban

s minden fáradságom dacára sem sikerült eddig vállalkozót találni, aki a javítási munkákat elvállalta volna. Ugyanez az eset a kerékpárokkal is, még nem lehetett alkalmat találni, hogy a kerékpárokat, amelyek a sürgönyhordók részére olyan fontosak, rendbehozassam. Ellenben már megindítottam a szükséges lépéseket, hogy új levélszekrényeket helyezzünk el a városban és a periferikon, a levélgyűjtők és sürgönyhordók részére pedig

motorkerékpárokat

fogunk forgalomba hozni. Teljesen modernizálni akarom a noviszádi póstát s ez a postaügyi miniszterium intenciója is, amely nagy sulyt fektet arra, hogy a közönség bizalma a póstával szemben ne rendüljön meg.

A póstacsomagok elvámolása

Az igazgató végül a póstacsomagok elvámolásáról nyilatkozott és kijelentette, hogy nem felelnek meg a valóságnak azok a hírek, mintha a külföldről érkező noviszádi csomagokat visszaküldenék Mariborba elvámolás végett. Az elvámolás, úgy mint azelőtt, most is a póstaépületben folyik. Novisadra legfeljebb 30—40 póstacsomag érkezik naponta külföldről, amelyeket a legrövidebb időn belül szokták elvámolni. A Vojvodínára szóló póstacsomagokat Novisadon kívül Vinkóvcin, Somboron és Szuboticán is szokták elvámolni.

Amint az új póstaépület felépül, a panaszok véglegesen meg fognak szűnni s ha az igazgató terveit az illetékes körök megvalósítják a noviszádi postaigazgatóság keretében tartozó póstahivatalok és a póstaszolgálat a legpompásabban fog működni. A mostani postaigazgatósági épületet az új posta felépítése után visszaadják a tulajdonosnak, Novisad városának, amely szükségképpenképpen fogja átalakítani a kétemeletes nem tulságos szép palotát.

CSÁNYI ZOLTÁN, LAKATOS

Novisad, Željeznička (Petőfi) ul. 38. sz.
Összecsukható vaságyak, sparrerdek, gyermekkoscsik legolcsóbb árban kaphatók. - Nikkelez. - Galvanizroz.

(x) Nyugdíjasok, havi hátralékok fizetése augusztus 9 lesz a Marosvéndéglőben. (1—2)

Apolló augusztus 9.

Szerelem és bűn

Dráma New-York sötét negyedéből 6 felvonásban. Főszerepben:

Betty Compson

miatt kerültek összeütközésbe az e tekintetben szigorú helyhatósági szabályokkal. De valahogyan nem volt rendben a dolog a William Habron személyazonosságának a megállapítása körül. Az előállított férfiú ugyanis váltig tagadta az azonosságot. Nem is volt ellene bizonyíték, Cock rendőr azonban, kinek — ugylátszik — már nem egyszer volt vele dolga: határozottan kijelentette, hogy az valóban William Habron. A delikvenst ennek ellenére is szabadon bocsátották, ez pedig az épületből való távozásakor, a maga közismert nyers és erőszakos modorában alaposan megfenyegette a légynek sem vétő rendőrt, hogy majd eibánik vele és még az éjjel agyon fogja löni.

Ezt a fenyegetőzést többen hallották és történetesen jelen volt a leírt incidensnél maga Bent rendőrfelügyelő is. De bizony édes-kevés fontosságot tulajdonítottak a William Habron megmondhatatlan ijesztgetéseinek. Ezen az epizódon épült fel aztán az egész vád s a jó Bent kétségtelen tulbuzgóságában szentül meg volt győződve róla, hogy a gonoszított elkövetőjének minden kétséget kizáróan csakis William Habronnak kellett lennie.

Tagadhatott aztán a szegény fiu, ahogyan csak telhetett tőle, tiltakozha-

tott kézzel-lábbal a szörnyűséges vád ellen: hallani sem akart senki a kétségbeesett védekezéséről. A Bent rendőrei — ennek utasítására — a bosszútól is égve társuk meggyilkolása miatt, még akkor kora reggelen az ágyukban fekvő mindhárom Habron-testvért: Williamot és két öccsét, John és Frank Habront letartóztatták. Nyomban megtartották a helyszíni szemlést is s azon a helyen, hol Cock holttestét megtalálták, e körül több lábnyomot vettek észre. A vizsgálatot vezető Bentnek legelső gondja volt a gyanu alá vett Habron-fiúk cipőit a hely színére vitetni s ime, egyik-másik lábnyomnak pompásan megfelelték a cipők talpának méretei. A napnál is világosabb tehát, hogy a szegény Cock gyilkosát csakis a fogságba vetett három testvér között kell keresni.

A bűnvádi eljárás mindhárom Habron fiu ellen folyt teljes gőzerővel, de az egyoldaluan vezetett nyomozás jóvoltából természetesen William volt a fővádlott. Ennek az embernek különben is kétségbeesett helyzetét módfelett súlyosította s a Bent feltevéseit nagymértékben erősítette a fiu szolgálatadója, aki, mikor a rendőrség előtt tanuképpen kihallgatták, szintén annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy

a büntett elkövetésében bárki más is ezerszerre ártatlanabb, mint William Habron, mert csak neki van olyan istenverte összeférhetetlen temperamentuma. Pozitív bizonyítékkal azonban a derék férfiú sem tudott előállítani egy körömfeketényivel sem. De a rendőrséget ez nem aggasztotta, elég volt neki annyi is.

A vizsgálat folyamán is legfőképpen William ellen iparkodtak terhelő adatokat gyűjteni. Akadtak lelkes tanuk, — a kibogozandó igazságnak elszánt bajnokai, — akiknek lelkiismeretes vallomása szerint a gyanúsított férfiú holtbizonyossággal azonos azzal az emberrel, ki a gyilkosságot megelőző napon egynéhány tőltnyét vásárolt valamelyik manchesteri boltban. Mindenestre épületes gyanuok, legfőképpen akkor, mikor a jó William égre-földre esküdzött, hogy már nem is emlékezik rá, hogy régen volt, mikor utoljára vett ilyesmit. Nincs is rá semmi szüksége.

Amikor meg aztán a megszorult William és testvérei azt szerették volna bizonyítani, — meg is neveztek rá egy sereg tanut, — hogy hiszen ők a gyilkosság éjszakáján már este kilenc órakor az ágyban feküdtek s amely átkos pillanatban az az ismeretlen valaki a

EZ NOVISAD

Ki építi
a novisadi póstapalotát?

Novisadon sem tudja mindenki az államnyelvet. Ennek bizonyítékaként szolgáljon az az ötös címtábla, amely a novisadi főutcán már hónapok óta hirdeti, hogy az új póstapalotát a „Progress” építkezési vállalat építteti. A táblán az első időkben ez volt olvasható:

Progres
Technički preduzeće

A felírás körül már az első pillanatban egy súlyos hiba ütött azok szemébe, akik nemcsak szóban, de írásban is tökéletesen bírják az államnyelvet. A fölfedező természetesen nem tartották mély titokban azt a kis „sajtóhibát”, ami belecuszott a „Progress” cégtáblájába. Ehhez képest aztán ki is korrigálták hamarosan a táblát olyképpen, hogy a „technički” szó végén egyszerűen átmeszelték az oda nem való „-t”. A tábla attól kezdve így nézett ki:

Progres
Techničko preduzeće

Hogy ez az állfestés voltaképpen mit jelentett, azt csak akkor tudták meg a jámbor érdeklődők, amikor néhány hét múlva helyes szövegezésben végre ez volt olvasható a vállalat cégtábláján:

Progres
Techničko preduzeće

Na végre! — sóhajtottak fel azok, akik novisadi viszonylatban szívesen keresnek anacionális megnyilatkozásokat még a helyesírási hibákban is...

„Bierhalle”

avagy milyen jó volt régente a festék Novisadon

Csak a „rég” novisadiak emlékeznek még arra, hogy a főutcai póstapalota nem volt mindig rideg és hivatalos célokra szolgáló épület. Sőt. Valamikor, alig egynéhány évtizeddel ezelőtt még söröző és bortól vidám „spiesbürgerek” hangoskodásaitól volt zajos az épület, amelynek emeleti részeiben nyert elhelyezést a város legforgalmasabb szállodája. Amennyiben valaki kételkedne állításainkban, nézze meg a főpósta főutcai bejáratát. Koppint betűkkel még ma is olvasható:

„Bierhalle”

Amiből az is bizonyos, hogy régente a festékárú ipar tartósabb dolgokat produkált, mint manapság, amikor néha percek alatt tűnik el a felírás a cégtáblákon...

NAGYFEJŐ

NOVI SAD, JEVREJSKA 9.

Előnyömda, himzöterem és gombáthuzás.
Legujabb függöny, stor s fehérenmü minták

hivatalos eljárásában levő rendőrt lelőtte: őt mit sem törődve semmivel, nyugodt lelkiismerettel aludták az igazak álmát, — ebbeli iparkodásukat teljességgel szakszerűtlennek találták s az alibi felderítését könnyűszerrel mellőzték.

A nagy érdeklődés mellett megtartott főtárgyalás sem hozta teljesen tisztába ezt az ominózus bűnügyet. Csak egy volt kétségtelen az egész dologban: hogy a derék Cock rendőrt gonosz kezek végérvényesen elexpediálták az élők sorából. Azaz, hogy a manchesteri törvényszék előtt, — a bűnper befejezéséből ítélve — a gyilkos személye sem volt kétséges. Hogyan is lehetett volna, mikor a főtárgyaláson rendre vonultak fel olyan nagyfontosságú tanúk is, kik a bíróság előtt minden habozás nélkül letették az esküt ama vallomásukra, hogy a bűntett éjszakáján — úgy 11 óra tájban — a Habron-testvérek, — igen: ezt teljesen tisztán látták, — együtt mulatoztak egy kisebb vendéglőben, amely mellett, a jelzett idő után nem sokkal, Cock rendőrnök is el kellett haladnia Manchester ama utcája felé vivő útjában, ahol aztán hajnal táján a rendőrt vérében fagyva találták.

Most már aztán a William Habron

Visszatekintés az 1924/1925. évi színházi szezonra

A novisadi Nemzeti Színház beszámolója múlt évi működéséről

A novisadi Nemzeti Színház 1924/25. évi színházi szezonja szeptember 3-án kezdődött. A színházi épület renoválása miatt a Szlobodáon tartották meg az első előadásait s október 3-án költöztek be a színházi épületbe.

Az opera október 8-án kezdte meg előadásait Csajkovszki „Onjegin” című operájával.

Összesen 377 előadást tartottak a múlt szezonban, 318 esti, 41 délutáni és 18 diák-előadást. Ezek között volt 220 drámai előadás 40 ujdonsággal, 48 operai 4 ujdonsággal, 104 operett 4 ujdonsággal és a Hudzsesztveni Teatr 6 előadása.

A hazai drámai irodalomból összesen 7 premier volt, a külföldi irodalomból 33 ujdonság.

Operai premiérek: Onjegin, A szevillai borbély, A szép Heléna, A szép Galatea.

Operett premiérek: Frasquita, A hollandi nő, Madame Pompadour, Az erdészlány.

A drámai személyzet a múlt szezonban Beogradban, Somborban az operett pedig Szuboticán és Somborban vendégszerepelt.

A közoktatásügyi miniszter 1924. október 14-én szüntette be ideiglenesen az operát. Ennek következtében a

következő tagok léptek ki a színház kötelékéből:

Gukasov Nerczes, Baranov Nikoláj, Lovcsinszka Jelena, Adamovics Bozsena, Archipova Nadezsda, Levova Mila, Arda Ida, Gorskaja Vera, Menar Rita, Csecselyeva Tatjana és Kaminski Vladimir.

Ugyancsak a közoktatásügyi miniszter 1925. április 23-án kelt rendelete értelmében a következő tagokat nyugdíjazták: Dinics Milos, Szpaszics Dimitrije, Vaszilyevics Kocsa, és Vilovac Vojislav, Sztójcevic Jován, Weble Marko, Arsenijevics Szevan, Markovics Milka, Dimics Ljubica, Toszics Marta, Vaszilyevics Danica, Matejics Danica, Sztójcevic Szaveta, Vilovac Katica, Filipovics Petar és Filipovics Matild, akiket a közoktatásügyi miniszter egyidejűleg a beogradi nemzeti színház tagjaivá nevezett ki.

A szezon folyamán még a következő művészek léptek ki a színház kötelékéből: Bekvalac Rade, Szibirjakova Kszénia, Sztójcevic Ljubisa, Verescsagin Aleksandar, Vig Géza, Lainer Simon és Kolpikov Petar. Jovanovics Vidoszava pedig 1925. május 8-án meghalt.

A jövő évi szezon a nemzet színház már erősen redukált személyzettel fogja megkezdeni.

Ötven évvel ezelőtt rendezték az első novisadi iparkiallítást

Összesen 15.000 ember látogatta a kiállítást

A palánkai kiállítás megnyitása alkalmából nem érdektelen visszatekinteni a régi jó békeidőkre, amikor Novisadon rendezték az első iparkiallítást, mely annak idején nagy szenzációt keltett az egész Bácskában. A régi Ujvidék életrelvő iparosai készséggel megragadták az akkori idők üdvös vívmányát és a külföld mintájára iparkiallítást rendeztek, hogy a város erőteljes iparának termékeit az ország szeméi elé állítsák. Ujvidék iparának diadala volt ez ünnepség.

1875. év tavaszán mozgalom indult meg városunkban egy iparkiallítás létesítése iránt, az eszme csakhamar népszerű lett s rövid idő alatt általános az érdeklődés. Egyesek és társulatok pályadíjat tűztek ki, a kereskedelmi miniszter kiállítási sorsjátékot és illetékmentességet engedélyezett, iparkedvelők díszítésekkel, daloskörtök műnekekkel emelték az ünnepség fényét, előkelő iparosok, gyárak, fővárosi cégek, még bécsi nagykereskedők és iparosok is küldtek készítményeket a kiállításra.

Augusztus 15-én volt az ünnepes megnyitás az ujvidéki polgári lövégegyesület helyiségében. A város összes

sorsa éppenséggel meg volt pecsételve. A törvényszék a testvéreit felmentette, őt magát azonban életfogytig tartó fegyházbüntetésre ítélte. Ezt az ítéletet a fellebbezési bíróság is helybenhagyta és William a fegyház lakója lett.

Már hosszú éveket töltött a testet és lelket ölt súlyos fogságában, mikor az angol rendőrségnek és büntető bíróságoknak egy állandó rémét, Charles Peace nevezetű általánosan ismert gonosztevőt egy sikeresen végrehajtott rablógylókossággal miatt akasztófára ítélték. A megrogzott bűnös a Leeds-börtönben, mialatt a halálbüntetés végrehajtását várta, véglegesen leszámolva már ezzel a földi élettel, mélységesen töredelmes vallomást tett ottani környezetének. Bevallotta, hogy ő lőtte le Cock rendőrt azon az éjszakán, mikor ez, valami garázdálkodás miatt, a rendőrállomásra akarta bekísérni. A holttestet ott hagyta az utcán és elment. Ha William Habron véletlenül meg nem fenyegeti a rendőrt az előző estén, bizony az ő nyomára is akadhattak volna.

Az évek óta fegyházban sínylődő Habront a megújított eljárás eredményeképpen teljesen felmentették és 800 font sterling kártérítést adtak neki.

Miniszter, aki fürgébb, mint a riporterek

Az újságírók küldöttsége együtt utazott Blédbe Szrzkics miniszterrel

A „Délbácska” egyik közelebbi számában jelentettük, hogy a Jugoszláv Újságíró Szövetség tiz tagja Kovacsics Kresimir elnök vezetése mellett e hét szerdáján Blédbe utazik, hogy Öfelségét a királyt a parlament által már elfogadott sajtótörvény visszautasítására kérje. A „Délbácska” jelenleg Blédben tartózkodó felelős szerkesztője ma érdekes levélben számol be arról, hogy az újságírószövetség deputációja Zagreből Blédig együtt tette meg az utat Szrzkics törvényegységesítő miniszterrel, aki szintén Öfelségéhez igyekezett, aki az új sajtótörvényt aláírásával azóta már szentesítette is.

A miniszter, amikor megtudta, hogy újságírók társaságában utazik, természetesen azonnal érdeklődni kezdett az utazás célja iránt. Arra a felvilágosításra, hogy a sajtótörvény visszautasítása érdekében audiencián óhajtanak megjelenni Öfelsége előtt, a miniszter csupán sajnálkozó és fölényes mosolylyal válaszolt. A mosoly azóta természetesen igazolta — a minisztert.

Óriási Zeppelin építenek

egy új északsarki expedíció céljára

Berlinből jelentik: A Zeppelin léghajók és a repülőgépek versengése az északi-sark kutatásával kapcsolatosan is megnyilatkozik és Amundsen kísérlete után mindjárt szóba került, hogy a levegő másik közlekedő eszközt is a sarkkutatás szolgálatába állítsák, még pedig a másik nagy hírű sarkutazó, a norvég Nansen vezetése mellett.

Friedrichshafenben az előzetes tervekkel már el is készültek, a szerkesztés fő szempontjait megállapították és Nansen minden tekintetben egyetért velük. Együttal a tervezett Zeppelin a sarki utazáson kívül arra a célra is fog szolgálni, hogy Európa és Amerika között légiutatot létesítsen Szibérián és Japánon keresztül.

Az új Zeppelin nagyobb méretű lesz minden eddiginél és költsége hét millió aranymárkára fognak rugni. Az összegből négy milliót aláírás útján akarnak fedezni és az ize kibocsátása gróf Zeppelin legelső felszállásának hamarosan elkövetkező huszontödik évfordulóján történik.

A vállalkozás kivitele anyagiakon kívül még politikai és diplomáciai nehézségek elhárítását is szükségessé teszi, mert a Zeppelinek előállítását a versaillesi békeszerződés megtiltja, de mégis biznak benne, hogy a következő tanácsa megadja a tudományos célokra való tekintettel a kívánt engedélyt, természetesen latbavetve Nansen szavának súlyát, valamint a külföldi gyárakét és vállalatokét is.

A főmérteket százötvenezer köbméterben, hosszát 245 méterben, míg hordképességét ötvenöt tonnában állapították meg.

Törvényszék

Hét évre ítéltek a vilovói leányszöktetőt

Tegnap délelőtt egész napi tárgyaláson folytatták a novisadi törvényszéken az annak idején elhalasztott főtárgyalást a vilovói leányszöktetők ügyében. Annak idején részletesen ismertettük az érdekes falusi esemény lefolyását, amely most a főszereplőre tragikus következményekkel zárult ie. Alekszics Mladen 29 éves vilovói lakost a törvényszék leányszöktetés és a sértetlen elkövetett erőszak miatt 7 évi börtönrre ítélte.

Ledjinacs Micsát 9 hónapi, Gyurics Nenádót 9 hónapi és Alekszics Máriaát 9 hónapi börtönrre ítéltek.

Felségsértés

Zsivanov Darinka 26 éves szanádi lakost királysértés büntette miatt vonta felelőségre a novisadi törvényszék. Miután a tárgyaláson a sértő kifejezést nem lehetett rábizonyítani, a törvényszék a vádlottat bizonyítékok hiányában felmentette.

Hirdessen a Délbácskában!

HIREK

Van szerencsém

tisztelettel bejelenteni, hogy az új sajtótörvény a tegnapi napon életbe lépett. Igaz, hogy még nem ismerem a szövegét, de sejtem, hogy nem valami jó dolog kandikál ki belőle. Tudtommal ezentul majd kesztyűs kézzel kell bánni mindenkivel, miért is már eleve is bejelentem, hogy ezentul csak simogatni fogok. Senki se mondja, hogy nem tartom be az új sajtótörvény rendelkezéseit. A mai napon már meg is kezdem az udvarias formát és miután az új sajtótörvénynek visszaható ereje is van, a multakért is igen tisztelt polgártársaim elnézését kérem. Kijelentem tehát, hogy mindenképp dícsérettel fogom elhalmozni és ha valakire majd azt mondom, hogy „luftember”, vagy, hogy „luftol”, ne vegye sértésnek, mert a luft tudtommal levegőt jelent, levegő nélkül pedig nem lehet élni, a levegő tehát egy „epiteton ornans”, dícsérő jelző. Azzal sem sértem meg senkit, ha azt mondom valakire, hogy „magarac” vagy „csacsi”, mert a csacsi egy kedves és derék, herceg kis állat, ami pedig herceg nem sérte. Az hogy valaki „zsidó” szintén nem sérte, mert a zsidó is ember, nem értem denkve azokat, akik eddig megsértődtek, ha zsidónak tituláltak. Az ökor vagy marha sem sérte, csak a cimerez ökor az, mert egy ökörnek nem lehet cimere, az új sajtótörvény szerint pedig senkire sem szabad valótlan dolgokat ráfogni. Pipecz urra is nyugodtan mondhatom, hogy „csaló”, mert az ősi napfény is „csalóka” s mégsem csal, Pipecz urnak is lehetnek csaló szándékai s mégsem csaló. Ha valaki rosszban sántikál nem sérte, mert a sántikálás egy testi hiba, a rosszból pedig jó is lehet, ha valaki szédeleg vagy surran, somfordál vagy dühöng, támoalyog vagy tipeg, csoszog vagy bujkál, biceg vagy kullog, poroszkál vagy andalog, löt-jut vagy üget, ténjereg vagy vándorog, kutyagol vagy cammog — csak testi mozgást végez, a mozgás pedig testnevelés, a testnevelést a „Sokol” üzi, a „Sokol” államalkotó, ami államalkotó, nem államellenes, ami nem államellenes, nem sérte, ami nem sérte, nem büntetendő, ami nem büntetendő nem büntény, ami nem büntény nem kihágás, ami nem kihágás nem bűn, ami nem bűn nem kihágás, tehát nem büntetendő. Mert a bűnnek büntényi bünténye a kihágó kihágásának kihágása is bűnös kihágás, ha kihágó kihágása bűnnek büntényi büntetendő bűnnek kihágása nem kihágás, hanem büntényi büntény. Így aztán a felelősség csak akkor felelős felelősségű, ha a felelőtlen elem felelősségének felelőssége felelőli a felelősség felelősségének minden kritériumát, az új sajtótörvény szerint tehát senkit sem lehet felelősségre vonni. Akit pedig nem lehet felelősségre vonni, nem felelős a felelős szerkesztő felelősségének felelősségéért sem feleségeért, tehát felelőtlen. Az új sajtótörvény tehát a felelős felelősségét is felölve semmiért sem felelős, tehát a legliberálisabb törvény a világon. Eljen az új sajtóelleni törvény!

K. A.

— **A király utazása Crnagorába.** Rade vladika hamvainak elszállítása alkalmával a lovceni kolostorba. Ő felsége a király meglátogatja Crnagorát. A király szeptember 21-én érkezik Cetinjebe, ahol a zetai kerület főispánja nagy fogadtatást fog rendezni a király tiszteletére. A lovceni ünnepélyekre a Vajdaságból is számosan jelentettek be részvételüket. A király ez alkalommal Podgoricát, Andrijevicát, Danilovgradot, Niksicet és Bart is meg fogja látogatni.

— **Református istentisztelet.** A novisadi református templom javítási munkálatai miatt további intézkedésig csak vasárnap délelőtt 10—11-ig lesz istentisztelet. Az istentisztelet helye az Ustavka utcában levő egyházi telken épült Magyar Kaszinó nagyterme.

— **A közműves és ácsmesterek országos testülete** eljár a munkás adó ügyében a pénzügyigazgatóságnál. A tagok felkértek, hogy csütörtökön

A novisadi vendéglős — háboru

Ismét vádolják Atanackovicot és Kántort

A novisadi vendéglősök egyesülete az alábbi nyilatkozat közlését kéri kapcsolatosan azzal a cikkel, amelyet két nappal ezelőtt közölt a „Délbácska”. A „Délbácska” a megszavazott új sajtótörvény alapján nem volna köteles helyet adni ennek a nyilatkozatnak, amelyet azzal adunk közre, hogy részünkről ez az utolsó nyilatkozat, melynek megjelenéséhez hozzájárulunk. A jövőben sem jobbról, sem balról érkező nyilatkozatnak ebben az ügyben helyet nem adunk. A nyilatkozat egyébként így hangzik:

„Nem igaz, hogy a vendéglősök két pártja között hetekig folyt a harc, ellenben igaz, hogy a harc a legális egyesület és Atanackovics Dusán, valamint Kántor János között folyt le, akik súlyosan megkárosították az egyesületet. Nem igaz, hogy a régi egyesület megkapta a felmentvényt, ellenben igaz, hogy az egyesület régi vezetőségének bizalmatlanságot szavazott azzal az indoklással, hogy Atanackovics és Kántor ellen megindítják az eljárást többrendbeli csalás, vagyongrágolás és sikkasztás miatt. Ami

a helyiségek átadását illeti, Atanackovics és Kántor, Antunovics András és Pletikoszics István társaságában félrevezették a hatóságot akkor, amikor a rendőrség előtt kijelentették, hogy a július második közgyűlés határozatai nem voltak érvényesek. Erre Mihaldzics főkapitány elrendelte, hogy egy másik közgyűlést hívjunk össze annak megállapítására, hogy hol van a többség. Ezen a közgyűlésen az egyesület tagjai megbotránkozva hallgatták az elkövetett visszaéléseket. Ez a közgyűlés elhatározta, hogy mindkettőt bíróság elé állítja. A gyűlés után kéri a hatóságot, hogy az irodát adassa át nekünk, mire Mihaldzics főkapitány először szép szóval akarta erre rábírní Atanackovicot s egy negyedórai megfontolási időt adott neki. Amikor ebbe Atanackovicsék nem akartak beleegyezni, a főkapitány megbízta Gyakov kapitányt, hogy vegye át az irodát. Ez meg is történt. Sztéván Sztéfánovics elnök, Popovics Száva, Szifkó Cvetkovics bizottsági tagok. M. Arszénievics titkár.”

aug. 13-án este 8 órakor teljes számban jelenjenek meg az lpartestületen, amikor a kellő felvilágosítást nyernék az adó nem mikénti adminisztrálása és befizetése tekintetében. Az érdeklődő építőiparosoknak keddtől kezdve a titkárság szívesen szolgál felvilágosítással. Az elnökség.

A színházi kiskapu...

Régi diákkori szent fiatal lázak remegnek fel bennem, ahányszor a színházi kiskapu mellett elmegyek. A kiskapu ott van a színház hátsó frontján és arról nevezetes, hogy az a színész-feljárát. Próbákra, megelőadásra ott mennek fel a színészek és tündérkirályok ott jönnek le megint egyszerű uccai ruhában. A közönség csak a színház ivlámpáktól fényes, unalmas nagy bejáratát ismeri, a kiskapu megmarad költőinek, misztikusnak...

A kiskapu régi, drága diákkorunk legizgalmasabb ödöngéseinek célja. Hányszor álltunk félénken és kissé szégyenkezve megbújva a kiskapu mellett békés, szép téli esteiken hét órakor, mikor az uccán vigan hőmpölygött a korzó... Áltunk csendesen, a szívünk hangosan dobogott, a fejünkben ott kóválygott állandóan a másnapi algebra-lecke és vártunk... Vártuk a színésznőket: a primadonnát, vagy a naivát, akibe szerelmesek voltunk. Mert bohó, színházba bodult gyerekszívnök mindig színésznök miatt fáj. Lázadoztunk a sorsunk ellen, hogy még csak kamaszok vagyunk, férfiak szerettünk volna lenni, lakkcipő és cilinderes urak, amilyeneket néhálátunk, amint a kiskapu g kísérték a színésznőt. És mi fázó, megbújó, szerelmes kis diákok szörnyen gyűlöltük akkor ezeket az urakat.

A kiskapu volt az álunk. Mikor titokzatosan bezárult a színésznő mögött izgatott élénk gyerekfantáziánk betolakodott a kiskapun és színes, lázas képeket rajzoltunk magunknak arról, ami bent van: a folyosóktól, öltözőkről és szinpadokról. A kiskapu egy új, misztikus, csodás világ kezdetét jelentette számunkra...

Ma már másképp van. Most már közbömbösen járunk ki és be a kiskapun. Ma már nem jelent misztikumot, költészetet és izgalmat a kiskapu, melyen ép olyan unottan és megszokottan járunk át, mint a világ minden más kapuján. A drága diákkori láz rég elmúltott...

És mikor néha szép téli esteiken látunk izgatott, szégyenkező, szerelmes kis diákokat a kiskapu mellett, a falhoz húzódvá, akkor megmozdul bennünk valami melegség és oda szeretnénk menni hozzájuk és megölelni, becézni megsimogatni tegnapi magunkat mert azok az örökké szerelmes bohó kis diákok mi vagyunk... Földesdy József

— **A zarándokok** ma, Vasárnap reggel háromnegyed 8 órakor a Futaki-utí villamos végállomásnál találkoznak. Gódor jószágigazgató ur kitűnő helyet utalt ki az erdőben. Vendégeket szívesen látunk.

— **Fontos a bácska-palánkai kiállítás látogatónak.** A közlekedésügyi minisztérium féláru menetjegyet engedélyezett a palánkai kiállítás látogatói részére olyképpen, hogy az elinduló állomásoknál egész jegyet kell váltani és ezzel vissza is lehet utazni a kiállítási bizottság által kiállított igazolvánnyal. A váltott jegyeket tehát, hivatkózással arra, hogy a kiállítást látogassa meg, nem szabad sehoh sem leadni. Az igazolványt a kiállítási bizottság a látogatás napján ingyen állítja ki. Előre ezen igazolvány nem kell. A Srpska Zadrusna Banka is engedélyezett ugyanilyen formában féláru menetjegyet a „Napred” nevű lokálhájóján.

— **Akik csak fényképész előtt „kötötték házasságot”.** Debrecenből írják: A debreceni rendőrség a napokban általános razziat tartott. Az előállítottak között volt egy fiatal szerelmespár is, akik házastársaknak adták ki magukat. A nő később bevallotta, hogy a férfit már hat hete együtt él, de lakásuk nincs és törvényesen még nem is esküdött meg a „férjével”, csak a fényképész előtt és mindjárt fel is mutatta a bizonyítékot: egy jólsikerült fényképet. A fényképen a férfi sötét ruhában, a nő fehér ruhában, fején mirtuszkoszorúval volt ábrázolva s a fénykép hátlapján a következő felírás: esküvőnk emlékére. Az ifjú pár még csak a fényképész előtt kötött házasságot, papot, anyakönyvvezetőt mellőzték, mert lakást nem tudtak szerezni. A szerelmespár egyelőre a rendőrségi fogdában kapott lakást.

— **Dühöng a csempészes.** A sásói vámhivatal büntető osztálya érdekes statisztikát közöl a tengerpart mellettek mindinkább dühöngő csempészeséről. Ez év első hat hónapja alatt összesen 257 személyt tartóztattak le csempészes miatt, leginkább nőket akik a legvakmerőbb csempészeknek bizonyultak. Érdekes, hogy a csempészesést a nép mindennemű rétegei üzték, többek között parlamenti képviselők feleségei is, akiknek férjei a legerélyesebben kelték ki a csempészes ellen. Hivatásos csempészt összesen csak huszonkettőt tartóztattak fel, a többiek mind voluntörök és ügyetlen kezdők, akik még nem ismerik a csempészes fortélyait.

— **Strandszezon.** A vízszonyban szenvedő nagynehezen rávetemedik, hogy a Strandfürdőben megfürdjön. Odaáll a kassa elé:

— Mibe kerül egy fürdőjegy?
— Tíz dinárba. De ha legalább tizet vesz, husz százalékkal olcsóbb.
— Adjon csak egyet kisasszony. Ki tudja élek-e még tiz esztendeig.

Ősz elején

Illatos széna alattam,
így heverek langy őszí verőn,
visszaálmodva régi erőm.

Látom az ég ocednién
lángaranyban áll a bárka,
mintha csak én reám várna.

Menni szeretnék vig nőta szóval
mind tova-beljebb a végtelenbe,
hol egy megsejtett világ
istení díszben!

Hol nincs janyar illatu ősz,
sárba lehallott virágszirom,
semmibeháló madárkadal
és bogács a behorpadt siron.

Indulok majd egyszer én is,
akkor is ősz lesz, azt tudom,
sőt lombot göngyöl a szél össze
kék szoknyaronggyal a kerti uton

Mint egy levélke úgy megyek én el,
sár lesz a testem, rongy darab
s a lelkem szent örömben újjong
míg pihenek a hant alatt.

Bogyó Antal.

— **Talált igazolvány.** A Templomtéren tegnap egy Szuboticán, 9528-70. 528 szám alatt, özvegy Molnár Ferencné névre kiállított arcképes igazolvány találtatott. Tulajdonosa a délutáni órákban átvetheti a Délbácska szerkesztőségében.

— **Amerikai milliomas asszony lesz egy skót szobaleány.** Londoni lapok hírt adnak arról, hogy Annat amerikai skót milliomas ezen a héten tartja esküvőjét egy 23 éves skót szobaleánnyal, aztán az új pár nász-utrá megy a világ körül. A skót származású milliomas ezen a tavaszon szülőföldjére, Skóciába utazott, meglátogatta rokonait, aztán egy hegyvidéki kirándulóhelyen akart megpiheneni. A szállodában bérelt lakást. Egyszer nagyobb utat tett a hegyek között, vihar lepte meg és eltévedt. Napok mulva akadtak rá, mikor már egészen ki volt merülve az éhségtől és a fáradalmaktól. Súlyosan meghűlt és a szállodában egy 23 éves skót szobaleány önfeládozóan ápolta. Mikor aztán felgyógyult, hálából eljegyezte a szobalányt.

— **A tolvajok királya.** Amerikában, bár a köztársasági államforma hive, nagyon népszerű a „király” elnevezés. Van ott petróleumkirály, gummikirály, olajkirály, naftalinkirály legutóbb pedig a sok királyhoz a „tolvajkirály” is csatlakozott. Ramuse-nak hívják Amerika legzseniálisabb csirkefogóját, akit az amerikai rendőrség le tartóztatott és a Georgia állambeli Aténi börtönben helyezett el. A tolvajkirály nagyon kellemesen tölti idejét, cellája levegős, fekvőhelye amerikai kényelmű, étkezése a legválogatottabb; a pihenésre szánt időt pedig újságok és folyóiratok olvasásával tölti el. Csak még a bor hiányzik a teljes boldogsághoz, de miután Amerikában tudvalevőleg a szabadlábbon levő honpolgárok sem ihatnak bort, a tolvajkirály nem nagyon panaszkodhat kényelemhiányra.

— **Olvasóink figyelmébe ajánljuk** Truppel Béla hangszerkészítő zongoraszalonját Novisad, Dunavska ulica 17. és Zseljeznicska ulica 31. Fizeskedvezményi

(x) **A Stara kanjizsai** róm. kath. zárdai leánynevelő intézet polgári és elemi iskolai bennlakó növendékeket vesz föl az 1925—26. tanévre is. Prospektust készséggel küld az intézeti főnöknő. (1398—1—0)

(x) **Alig használt stráfkocsi** jutányosan eladó. Megtekinthető LISIC fátelépén. 1436—1—2

(x) **Fontos külföldre utazóknak.** Mielőtt külföldre utazik forduljon okvetlen L u s t i g Lajos váltóüzletéhez, Novisad, Kr. Alexandra 13, ahol utlevél 24 óra alatt láttamoztathatja s bármimemű valutát a legelőnyösebben vásárolhat. 1438—1—2

— **A molgunarasi templom felszentelése.** A molgunarasi új rom. kath. templom felszentelése nem aug. 15-én, hanem szeptember 8-án Kiszasszony napján lesz.

Sport

A főszevetség székhelye körül
mind intenzívebb harc fejlődik ki Beograd és Zagreb között. Dr. Hadzsi 3 hét előtti cikke volt a szikra, amely azt a parázs betűharcot megindította, amely ma már teljes lánggal lobog a két város sportsajtójában. Természetesen a propaganda mindkét részről megindult már és a szeptemberi közgyűlés valószínűleg szenzációs lefolyású lesz. Mi bármily szívesen látnánk is a főszevetséget Beogradban, úgy véljük, hogy egy ideig még Zagrebban jobb helyen van. A beogradi alszövetség kifogástalan működése ugyan azt bizonyítja hogy nincs hiány rátermett emberekben, ahhoz azonban hogy az egész ország sport hálózatát irányítsák és fejleszteni tudják, nincs meg a kellő rutinjuk a beogradi sportembereknek. Csak példakép említjük meg, hogy egyetlen nemzetközi programot nem csinálnak a beogradi egyesületek önállóan, egyetlen nagyobb szabású tornét nem tudtak összehozni eddig sőt elő fordulhat még olyan eset is mint legutóbbi „Vienna”—Crikett—SAND ügy, az eszközök sincsenek meg egy modern szövetség vezetéséhez. Nem hogy az alszövetségnek nincs helysége (két nap óta ugyan van) de még az egyesületek sem látták szükségességnek eddig, hogy tagjaiknak klubhelységről gondoskodjanak. Nem csoda tehát, hogy egy zagrebi lap leírja azt a műveletet midőn egy-egy szövetségi mérkőzés után egy rossz kofferral, amelyben e bevétel van, kávéházi-kávéháza járnak a szövetség emberei alkalmas helyet keresvén az elszámolásra. A főszevetséget Beogradban eddig senki elő nem készítette, ami most az utolsó napokban történik nem megbízható munka, a főszevetséget rá érnek 1—4 év múlva áthelyezni de addig elő kellene készíteni a nagy vállalkozást, produkálni érdemleges munkát, nemzetközi összeköttetéseket létesíteni, Beograd sportját kiterjeszteni, a rengeteg adminisztrációval járó főszevetségnek kényelmes otthonról gondoskodni stb. azután mindensportember örömmel fogja üdvözölni a főszevetséget Beogradban.

A zagrebi Konkordia ma játszik a NAK-kal barátságos mérkőzést.
Andrée vezeti a vasárnapi VSC—NAK mérkőzést.

Nyilatkozat. A „Délbácska” tegnapi sport rovatában a rovat vezető tollából Rozsics átlépésével kapcsolatban közlemény jelent meg. A közlemény írója közismerten és sport köz tudatosan nem lehetne egyetemi tanár a sport etikából. Ezért, a sorok közötti — enyhén meghatározva — rágalmazásaival és gyanúsításaival szemben nem kívánunk védekezni. A RSC. nevében a nyilvánosság előtt hívjuk föl az egyedül illetékes novisadi zsupát, hogy minden egyes eddigi átlépést vizsgáljon felül és derítse ki vajjon fenn áll-e a „játékos csábítás” esete. Az egészen átlátszó célzatu közlemény a fiatal egyesületet szeretné alapjaiban megtámadni, ám annak vezetői a harcokban megedzett régi emberek, akik a könnyűsúlyu intrikusok támadásait mindenkor csakis az igazság és tisztesség fegyvereivel fogják fölényesen visszautasítani. A Radnicskinak eddig egyetlen mecénása van, ez Polit Ivica sportáru kereskedő, aki kilencezer dinár hitelt nyújtott egyesületünknek. Egyebekben a közlemény írója ellen egyesületi ügyészünk Dr. Szeulics Milán ügyvéd útján a sajtójogi felelőségre vonást folyamatba tettük. A Radnicski vezetősége.

A NAK futballszakosztálya fölhívja az alant megnevezett játékosait, hogy tekintettel a délelőtti és délutáni mérkőzésekre a pályán megjelenni szíveskedjenek és pedig 9 órakor: Nikolics, Brezovszky, Derner, Buchmüller, Molnár, Hajzmann, Bernhardt, Cérich, Mitrovics, Sáró, Juhász, Klir, Szabó, Toma. Délután 3 órakor Paszt I. Dussing, Pelikán, Pajkert II. Aranyosi, Radosavlyevics, Heterle, Neuwirth, Sáró, Georgievics, Wajs, Greuling, d. u. 5 órakor: Kovracsek, Hajdu, Alekszi, Schäffer, Paszt II.

A VSC. komplett első csapatával áll ki a NAK ellen, ez utóbbi azonban néhány tartalékkal lesz kénytelen a pályán megjelenni, mivel több első-csapatbeli játékos a sérült. A maródi listán vannak Bertók, Lerch, Breznik, Gottwald és Paszt II. Hogy közülük melyik jön rendbe a mérkőzésig, még bizonytalan. A VSC. második csapata lemondta a mérkőzést és nem jön.

Tőzsde

Beogradi tőzsde

1925 augusztus 8, 5 óra

Bécs	0.0788	London	271.—
Prága	165.75	Zürich	1085.—
Milano	201.—	Newyork	55.80
Páris	262.—	Budapest	—

Irányzat: mind áru, változó

Zagrebi tőzsde

1925 augusztus 8, 5 óra

Bécs	0.0784	Prága	165.75
Milano	200.—	Zürich	1083.—
Newyork	55.70	Budapest	0.0784
Páris	261.50	London	270.50

Irányzat: mind áru, lanya

Newyorki tőzsde

1925 augusztus 8, 5 óra

Beograd	179.75	Prága	296.25
London	485.50	Berlin	2380.—
Páris	468.—	Bécs	14.—
Milano	358.—	Budapest	14.—
Zürich	1942.—	Bukarest	52.—
Brüsszel	—	Athén	—
Amsterdam 4021.—			

Newyorki terménytőzsde

1925 augusztus 7, zárlat

Buza kem.	170. ⁵ / ₈	Manitoba	—
Buza vörös	169.—	Tengeri	1512

Chicago terménytőzsde

1925 augusztus 8, 5 óra

Buza	Tengeri
Szeptember 164.75	Szeptember 104. ⁵ / ₈
December 162. ⁵ / ₈	December 86. ⁵ / ₈
május 1926 166. ⁵ / ₈	május 1926 89. ⁵ / ₈

Irányzat: buza, tengeri szilárd

Novisadi terménytőzsde

1925 augusztus 8. (Hivatalos jegyzések)

Buza	
bácskai uj 77-78, 2 ^o / _o duplikát kassza	kötés 272.50, 100 mm
bácskai uj VIII, duplikát kassza	kötés 277.50, 1000 mm
bácskai uj IX, duplikát kassza	kötés 285.—, 1000 mm
bácskai X-XI, duplikát kassza	kötés 300.—, 500 mm
szerémi uj duplikát kassza	kötés 270.—, 200 mm

Arpa

szerémi 65 duplikát kassza kínálat 205

Zab

bácskai	kinálat 190
szerbiai	kinálat 190

Tengeri

bácskai IX, duplikát kassza	kötés 185.—, 500 mm
bácskai fővonal 50 ^o / _o k.	kötés 185.—, 1000 mm
bácskai hajó	kötés 190.—, 200 mm
bácskai dunai hajó	kereslet 194
szerémi duplikát kassza	kötés 187.50, 100 mm

Buzaliszt

bácskai nullás gg	kinálat 470
bácskai nullás g kötés	450.—, 200 mm
bácskai nullás baise	kötés 450.—, 100 mm
bácskai 6. számú főzőliszt öreg	kötés 310.—, 100 mm

Buzakorpa

bácskai gabona rakeki par. kereslet 190

Irányzat: erősebb

DUNA VIZÁLLÁSA

Augusztus 1-én reggel	— 243
Augusztus 2-án	— 257
Augusztus 3-án	— 264
Augusztus 4-én	— 268
Augusztus 5-én	— 276
Augusztus 6-án	— 285
Augusztus 7-én	— 298
Augusztus 8-án	— 319

Küldje be előfizetését!!

Tisztelettel felkérjük a vidéki, hátralelőben levő előfizetőinket és viszont-elárusítóinkat, hogy az egyidejűleg megküldött felszólításunkon jelzett összeget forduló postával utalványozni szíveskedjenek, nehogy a lap további küldését kénytelenek legyünk beszüntetni. Teljes tisztelettel

„Délbácska” kiadóhivatala.

— A hajózási szindikátus kame-nicai hajójának új menetrendje. Noviszádról indul: 5, 6, 8:30, 11, 13, 15, 17, 19 és 20 órakor. Kamenicáról indul: 3:30, 5:30, 7, 9:15, 12, 14, 16, 18:30 és 19:30 órakor. Ledincére szükség szerint megy a hajó.

Piaci árak auguszt. 8-án:

Vágómarha la	—	9.50—10.50
Borju	—	13.—14.—
Sertés	—	13.—15.—
Malac 4—6 hetes	—	—
Bárány	—	10.—12.—
Vágott hal	—	20.—25.—
Hal	—	15.—20.—
Hal, apró	—	10.—14.—
Hizott lud	—	—
Sovány lud párja	—	90.—120.—
Fiatal lud párja	—	80.—100.—
Kacsa párja	—	45.—55.—
Pulyka pár	—	85.—100.—
Csirke, rántani való	—	30.—45.—
Tojás	—	1.—
Muhar széna	—	1.—
Szalma	—	—50

Szerkesztésért felel: TOMÁN SÁNDOR
Kiadó: „DÉLBÁCSKA” lapkiadóvállalat

Nyilt-tér

Nyilatkozat!

Ezennel kinyilatkoztatom, hogy Laki József Imre és László kiskorú fiaimnak tetteikért felelősséget nem vállalok, sem helyettük pénzbeli fizetést nem eszközölök.
Novisad, 1925. augusztus hó 8.

Laki József.

E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

APRÓ HIRDETÉSEK

FOGTECHNIKUS TANULÓ felvétetik dr. RAJKOVICS fogorvosnál Novisad, Görögiskola u. 6. szám. 1417—1—6

BUTOROZOTT LAKÁS kiadó Petar Zrinyi ulica 23. 1444—1—3

Egy elegáns BUTOROZOTT SZOBA szeptember 1-ére kiadó. Futaki-ut 83. szám, I. villa. 1—1

HIRDETÉSEK

MOTORBICIKLI

3¹/₂ lóerős teljes jókarban
4800 dinárért eladó, Bana Jelašića ul. 6. 1—1

Negyed hold here

2 kaszálásra eladó a Darányi-telepen
1-ső ucca.

Cím a kiadóhivatalban.
1415—1—3

Butorozott szoba

különbejárattal, Futaki-uti villa-mos végállomás közelében kiadó.
Cím a kiadóban.
1447—1

Nem! Nem!
Én csakis a közismert szakképzett hangszerkészítőnél
TRUPPEL BÉLÁNÁL, NOVISADON
veszem a hangszereimet.
Zongorák, pianók nagy választékban, részletfizetésre is.

Vojvodinai legnagyobb rézüstök műhelye!

Nagy választék mindenféle rézüstökben és rézedényekben fehérnemű mosásra és más használatra. — Rendeléseket az összes e szakmába vágó úgy házi, mint ipari célokra munkákat elfogad.

Maločić Vasa, Novi-Sad.
1448 Kisácsi-utca 32. 1—3

MAKULATURA!

kapható a „Délbácska” kiadóhivatalában,
Kralja Petra ulica 30. szám.
(Ábrahám könyvkereskedés.)

Köszönetnyilvánítás

Mindazon rokonainknak, ismerőseinknek, jóbarátainknak, valamint felejthetetlen drága kis halottunk

PISTIKÁNK

azon pajtásainak, kik a temetésen résztvettek, vagy virágadományaikkal igyekeztek mérhetetlen fájdalomkon enyhíteni, ezuton mondunk hálás köszönetet.

Külön köszönetünket fejezzük ki a borbély-szaktársaknak a gyönyörű koszorúadományért és a temetésen való megjelenésükért.

A gyászoló
Fábriczycsalád.

Nemcsak hivatalnokok,

hanem iparosok is élvezhetik azt az előnyt, hogy mérték után 100 dináros heti részletfizetésre csíráztathatnak ruhát

Grünberger Mór uriszabónál
Novisad, Kralja Alexandra ul. 13.

Jobb házból való fiut műkerteszetembe**tanoncznak**

felveszek.

Begovits István
Novisad, Futoski put 113. szám.

Lakások,

összes mellékhelyiségekkel, gyümölcskerttel, új épületben (Petőfi-u.) október 1-re bérbeadandó. A helyiségek irodának, valamint árukereskedésnek igen alkalmasak. Cim: „Schmolka“ hirdetőirodában
Novisad, Futoski p. 2. 1434-1

Eladó

Gyermekágy, Cheslon és egy ruhaszekrény. Bővebbet: **Dosztájnén, Futaki u. 30.**
1446-1-0

Alkalmi vétel.

Elutazás miatt eladó egy újonnan berendezett **vegyeskereskedés** Novisad egyik legforgalmasabb utcájában. — Cim a kiadóhivatalban.
1429-1-3

Okleveles gépészmérnök

Kovács és Társa

szivattyu-, motor-, gépgyár és vasöntöde NOVISAD.

Gyártelep: Futaki-kapu.
1228-1-6

Elveszett

szerdán este a Lövész-ucca tájékán egy Foxi-kutya. Nyomra vezető jutalomban részesül **Laze Kostića (Széchenyi) ucca 35.**

Ritünő házikoszt

házban és házon kívül a legjutányosabb árban **Petra Zrinjskog ulica 18.** (Udvari épület, I. emelet.) 1-1

Különbejáratu, csinosan butorozott

szobát,

lehetőleg a telepen, keres uriember. Ajánlatok „D“ jellegre a kiadóba.

Van szerencsém a n. é. novisadi és vidéke hölgyközönsége b. figyelmét felhívni, hogy

Kozmetikai kezeléseket

főként arcmassage és villanyozást eszközök **Nemačka ul. 7. szám** alatti lakásomban. Kívánatra házhoz is elmegyek. Külföldön szerzett képesítésem, valamint lelkiismeretes munkámmal óhajtom a n. é. közönség közmegelegedését kiérdemelni. Szíves támogatást kér teljes tisztelettel

Szkicsák Ignácné.

1351-1-3

Minden méretű és minőségű

SZÖNYEGEK

gazdagon felszerelt raktára: **Hemler Péter Utódainál, Novisad.**

Kereskedelmi és Iparbank r. t.

NOVISAD

Alaptőke és tartalékalap 8 millió dinár.
Betétállomány 50 millió dinár.

Érdekközösségben:

a Horvát Általános Hitelbankkal,
Zagreb,

Kreditanstalt für Handel und Industrie-val, Ljubliana és

Österreichische Kreditanstalt für Handel und Gewerbe-val,
Wien.

Külföldi hiteleket előnyös feltételek mellett folyósít.

Elsőrangú bel- és külföldi összeköttetések.

1-2 szobás lakást

mellékhelyiségekkel, lehetőleg fürdőszobával, új vagy régi házban keresek, azonnalra vagy szeptember hónapra. Ajánlatok

„Ujságíró“ jellegre

a „Délbácska“ kiadóhivatalába kéretnek. Ugyanott az igénylő címe is megtudható.

Eladó ház és telek

Magyarországon, Pest-Erzsébeten, János u. 43. sz.

428 □-öl területen 1 tüzlethehelyiség, 20 lakás a megfelelő mellékhelyiségekkel, azonkívül egy 2 szoba, konyha, kamrából álló üres házfész. Vevőnek egy vagy két lakás beköltözéshez rendelkezésre áll. Bővebb megtudható

Barth dobozgyárában

Novisad, Zrinyi Péter u. 17. sz. alatt.
1356-1-3

I. Novisadi Dobozgyár

D. BARTH, Petra Zrinjskog 17.

Előállít: Mindenféle dobozt legjobb kivitelben, legolcsóbb áron. Mindenféle mérték utáni megbízásokat pontosan szállít. Nagy raktár konfekciós postaskatulyákban, női kalapskatulyákban, bonbon és desszertdobozokban és cipőskatulyákban. Összecsukható redőny-skatulyák Lehmann-pomádé stb. részére. **Elsőrendű barna patentlemez és fehér falemez** gyári lerakata legolcsóbb napiárakon. Nagyság 70-100, minden erősség és szám állandóan raktáron. **Művelt bőrkereskedők részére** 25 kg. vásárlásnál már gyári árban kapható. Kérjen árjegyzéket. Mindenfajta füződrót minden számban raktáron. — **Versenyen kívüli árak!**

1329
1-3

Eladó.

Haláleset és előrehaladott életkor miatt **házam**, régen fennálló **szatócsüzlettel** együtt, italmérsi engedéllyel, **lakással**, kedvező feltételek mellett **eladó**. Biztos egzisztencia! Novi Sad, Magyar utca 40.

Schmidl Antal.

A kik rendkívül kedvező feltételek mellett a könyvvel megvárják tanulni, azok mielőbb jelentkezzenek. Rövid idő alatt teljes kiképzést nyernek. Érdeklődők a „FŐKÖNYVELŐ” címre irjanak, Póstaflók szám 75

818-0

Felvétel a Szegedi Növédő Egyesületbe

Felvétel a szegedi szent Erzsébet Otthonba. — A szegedi Katholikus Növédő Egyesület Szegeden, Korona u. 18. szám alatt levő székházában internátust tart fenn, mely a szülői házat pótolja, felvételtért a Ferencz József Tudomány Egyetem bármelyik fakultására beiratkozott rom. kath. vallású női hallgatók jelentkezhetnek.

A folyamodványok keresztlevéllel és orvosi bizonyítvánnyal felszerelve 1925. év augusztus hó 25-éig az egyesület elnökségéhez nyújtandók be. A felvétel mindenkor 10 hónapra szól. Az ellátási díj havi 45 aranykorona. Az ellátási díjért napi 4-szeri (négyyszeri) étkezés, lakás, fűtés, világítás és ruhamosztatás, fürdés és kiszolgálás jár. A növendékek vallásérkölcsei nevelését és családi irányu gondozását a fenntartó egyesület biztosítja. Részletes felvilágosítással készséggel szolgál az egyesület elnöksége.

Cim:

„Szegedi Kath. Növédő Egyesület“

1257

Szeged, Korona ucca 18. szám.

1-2

Jöjjön Suboticára!

Augusztus 22-én nyílik és augusztus 31-én zárul az

I. általános Subotikai Nagyvásár és Kiállítás

Nagy ipari és mezőgazdasági mintavásár!

A vásári igazolványok feljogosítanak a kiállítás állandó látogatására s ezen igazolvány alapján az SHS vasutak 50%, a tenger és folyami társaságok pedig különféle kedvezményeket adnak. Utazási kedvezmény a tschechoszlovák, román, olasz és magyar vonalakon.

A vásári igazolványok minden belföldi kereskedelmi és iparkamaránál, valamint minden nagyobb pénzintézetnél rendelkezésre állnak.

A külföldön ezek az igazolványok minden SHS konzulátusnál, minden meghatalmazott kereskedelmi ügynökségnél és a nagy bankoknál beszerezhetők.

Jöjjön Suboticára!**Jöjjön Suboticára!**

1175-1-4

A bácska-palánkai kiállítás.

Fényes külsőségek között nyílt meg a mai napon a bácska-palánkai mezőgazdasági és ipari kiállítás. Szorgos kezek munkájának eredménye a mai ünnepély, Bácska-Palánka kereskedelmi és ipari feivirágzásának első etapja. Köztudomású, hogy Palánka szinte csodás szorgalmának köszönheti, hogy a jugoszláviai nagyközségek között az első helyet foglalja el. Nincs az a iparág, amely Palánkán nem volna képviselve, cikkei izlés és tartósság tekintetében bátran felvehetik a versenyt a külföld bármely iparágával.

Az ipar és kereskedelem az utolsó évtizedekben szinte hihetetlen fejlődésről tesznek bizonyosságot és Palánka minden erejével csak arra törekedett, hogy munkája eredményét a rossz gazdasági viszonyok mellett is állandóan a felszínre tarthassa.

A nagy világgégés itt is nagy réseket ütött, de a palánkai kereskedő és iparos keményen szembenézett a feldúlt gazdasági állapotokkal és ma már szorgalmával méltó helyet foglal el azok mellett, akik az ország gazdasági konszolidálásán és talpraállításán közreműködnek. Legelső helyen kell a palánkai kendergyárat említenünk, amely az ország legnagyobb gyártelepei közé sorozható, továbbá a Cserveny-féle gőzmalmot, a Raichl-féle műkögyárat, a hatalmas villanytelepet, valamint számtalan modern berendezésű műhelyt, motorüzemet, malmot, téglagyárat, lakatosműhelyt, gyapjúipart, ruha, fehérnemű és cipőgyárakat valamint a gyönyörűen felszerelt bútorgyárakat is.

Körülbelül 900 önálló iparos van Palánkának, amelyek állandóan foglalkoztatják üzemüket. A palánkai ipar, kereskedelem és mezőgazdaság győzelme a mai napon megnyitott kiállítás s meg vagyunk győződve róla, hogy Palánka munkájának sikere messze elhangzik az egész országban s Palánka híre eljut majd odáig is, ahol eddig mostoha és vegyes érzelmekkel intézték országunk e virágzó községének sorsát.

Palánka közvetlenül a Duna mellett fekszik. Két vasúti állomása van, amelyek között Nova Palánkát ajánlhatjuk mint a legalkalmasabb és legközelebbi kiszállóhelyet a kiállítás területéhez. Vasúti összeköttetése: Bogojevo, Gajdobra, Crnobrdo, Sombor, Kula, Vrbas, Subotica és Novisad felé. Azonkívül a naponta közlekedő hajójáratokkal is megközelíthetjük Palánkát.

Palánkával szemben a gyönyörű fekvésű Ilok tünik szemünkbe, Odeschachi herceg hatalmas kastélyával, a ferencendi barátok gyönyörű kolostorával és a Hunyadiak idejéből visszamaradt romjaival. Kirándulók legkellembesebb szórakozóhelye a kies fekvésű Ilok, amely a félóránként közlekedő kocsikkal közelíthető meg.

Palánka látványossága a gyönyörű fekvésű strandfürdő, vig és kedélyes strandszórakozásaival. A nagyközség belterületén vannak a modern szállodák, parkok, mozik, vendéglők, a kaszinó, tennisparkok és footballpályák. Palánkának van azonkívül egy görögkeleti, két katolikus, egy evangélikus és egy zsidó temploma, továbbá egy szerb és egy német polgáriiskolája.

Palánka tulajdonképpen három politikai községre oszlik: Ó-, Német- és Bácska-Palánkára. A község összlakossága 16.000 lélek, ebből 8000 lakos esik Bácska-Palánkára.

Palánka a fősolgabíróság székhelye. Van továbbá járásbírósa, telekkönyvvezetőse, pénzügyigazgatója, erdészeti igazgatója és tanfelügyelőse, végül számtalan kereskedelmi és ipar-szövetkezete valamint kulturegyesülete.

A kiállítás főbizottsága:

A bizottság névsora:

Dimitrijević Sándor, elnök
Cserveny Julius, alelnök
Tapavica Emil
Wortner Károly, igazgató
Hepp Miklós, aligazgató
Kühn Ferenc, "

Pflug János, titkár
Heinz Lajos, tisztviselő
Remlinger Rezső, tisztviselő.

Hauswirth József, bizottsági tag

Reck Pál " "
Hochenberger József " "
Marceky Ljubisa " "
Unger Hugó " "
Jerkovsky Jakab " "
Hartmann Henrik " "
Trageiser Vendel " "
Basler József " "
Esch János " "
Beck Ferenc " "
Dietz János " "
Reiter József " "
Schumacher Antal " "
Prell Márton " "
Szal Antal " "
Wurm György " "
Haas Mátyás " "
Büchler Antal " "
Reiter Antal " "
Massing József " "
Schön Ferenc " "
Frey Antal " "
Reiter József " "
Piller Károly " "
Schweis József " "
Feist Ferenc " "
Sulzbacher Mihály " "
Haumann András " "
Maurer János " "
Reszely István " "
Cagić Szima " "
Komadarics Ilija " "
Protics Branko " "
Willwohl József " "
Joeckel Lajos " "
Senz Károly " "
Berner Ferenc " "
Gerber János " "
Schreiber Ferenc " "

A szűkebb körű kiállításbizottság névsora:

Dr. Dimitrijević Sándor, elnök
Tapavica Emil, alelnök I.
Cserveny Gyula, " II.
Wortner Károly, igazgató
Hepp Miklós, igazgató helyettes I.
Kühn Ferenc " II.
Pflug János, titkár
Remlinger Rezső, hivatalnok
Haintz Lajos, " "
Birly Menyhért, tag mint elnöke az ipar-
testületnek.
Hauswirth József, tag
Gerber János, " "
Schumacher Antal " "
Reiter József, " "
Saál Antal " "
Senz Károly, " "

A kiállítók névsora:

Gessler Fülöp, asztalos
Stettner János " "
Milanovic Mladen " "
Rehlinger Péter " "
Anna Márton " "
Esch János " "
Plesz Ádám " "
Lindler Jakab " "
Lanz Henrik " "
Bürgler József " "
Lehmahl Péter " "
Blum József " "
Piller Ferenc, esztergályos
Haumann András, bogárnér
Schumacher Péter " "
Sulzbacher Mihály, ács
Fahrhanz János, kádár
Schön Ferenc " "
Wagner Mihály " "
Frey Antal " "
Dietz János, géplakatos
Reiter József " "
Gangl János " "
Leibrecht Péter " "
Bahmer Robert, műlakatos
Ditrich Henrik, fegyvermester
Ferenczy Béla, bádogos
Götl Károly " "
Reiter Antal " "
Reiter Vince " "
Weisz Ferenc " "
Mahler Félix, késes
Zweng Márton, hangszerkészítő
Presszl László, ékszerész és órász
Senz Károly " "
Schwendemann József " "
Kovács Imre, cipész
Magyar István " "

Hartmann Henrik, cipész
Mayer Ferenc " "
Basler József " "
Trageiser Vendel " "
Stettner Péter " "
Hepp József " "
Loch Martin " "
Kist József " "
Eppli Vilmos " "
Willwohl József " "
Stankovics János " "
Schneider Jakab " "
Abel Antal, opánkakészítő
Thyr Karl, csizmadija
Meixner Mátyás, szíjgyártó
Kühn Ferenc, férfi-szabó
Schumacher Antal férfi-szabó
Prell Márton " "
Stumpf György " "
Jakob Antal " "
Fischer Antal " "
Komadarics Ilija " "
Ehr Mária, női-szabó
Seres Erzsébet női-szabó
Ostrogonac Erzsébet, divatárú
Schlagetter Ferenc, kalapos
Schreiber Hilda, női kézimunkás
Hajnalka és Leonka Antalić, női kézm.
Weisz Anna női kézimunkás
Goldstein Flóra női kézimunkás
Gutwein Péter, kártyos
Szaal Antal, harisnyakötő
Schmidt János " "
Beinstingel József " "
Birly Menyhért " "
Wurm György " "
Hengen Jakab, gyapjúfonó
Wilding György " "
Haasz Mátyás " "
Tiefenbach Pál, műszövő
Zwolsky István, szövő
Spilka János " "
Piller Károly, köteles
Blum János " "
Kendergyár " "
Aischer Antal, kémiai festő és tisztító
Fndrássy János " "
Reiber Mátyás, szűcs " "
Haag József " "
Joeckel Anna, női fodrász
Flen Ferenc, kefekötő
Dickmann Ferenc, kefekötő
Csovcák Paula, szitakötő
Knöbl István utóda, sűrűkereskedő
Gerber János, sűrűkereskedő
Bahmer Antal " "
Schweisz József, építőmester
Schurnhäuser Balint, fazekas
Reszely Testvérek, téglagyár
Özv. Raichl Frigyesné, cementgyár
Johann Ferdinand, kosárrkötő
Schneider E., virág és koszorukészítő
Wattmann Szergej, fényképész
Schlotter Béla, fényképész
Garb Ferenc, szobafestő
Manz János, cukrász
Mojsovic és Társai, cukorgyár
Mráz Péter, cukorgyár
Keller György, mészáros és hentes
Mosnicka Eerenc, vasöntő
Ruzsics György, szűrszabó
Daronics Rada, mézeskalácsos
Sztójánovics Szava " "
Cserveny Rezső, drogurista
Keller János, szövetárú kereskedő
Hajnal Pál " "
Hochenberger József, szövetárú keresk.
Mayer Antal, " "
Protics Zsarko " "
Franz és Becker, divatárú kereskedő
Reck Pál, " "
Miksa János " "
Eisenhut György, sport és textilárú
Hauswirth József, vas- és vegyesker.
Haag Mihály " "
Koics Milorad " "
Marceky Ljubisa " "
Bruder János, üvegárukereskedő
Malivuk György " "
Donát Testvérek, bőrárúkereskedő
Stein és Káldor " "
Hepp Miklós " "
Löbl Samu és fia géplerakat
Villamos központ " "
Wagner Vilmos, mész- és fakereskedő
Blazek József és fia, könyvkötő és
könyvnyomda " "
Gausz Imre, rózsafüzérgyár és kegy-
tárgykereskedő " "
Abelsberg Testvérek, ecsetgyár.
Fischer Károly, pék
Aufrecht János " "
Fuchs Mária és fia, előnyomda
Beleznai Otmár, fogtechnikus

Szilvester Bernold, redőny és lakatos-
árny gyár, Novisad.

Özv. Eisenhut Adrienne: képeket, berendezési tárgyakat és egy régiség gyűjteményét, néhai világhírű festőművésztől: Eisenhut Ferencről.
Kézimunkák és különböző háziipar helybeli nőktől.

Történeti osztály: Okmányok és öreg könyvek a céhek és szakszervezetek korából

"JUGOSLAVIJA"

Általános Biztosító Társaság

Fiókgazgatósága

Novisad, Zrinyi Péter u. 36.

TELEFON: 55.

Vállal mindennemű biztosítást. Károk 8 napon belül levonás nélkül rendeztetnek. — Helyi képviselőket keres.

HAUSWIRTH JÓZSEF

VAS-, FÜSZER- ÉS FESTÉKÁRU
KERESKEDÉS

BÁCSKA-PALÁNKA.

A kiállításon külön
osztállal vesz részt.

Miksa János

rövidárú kereskedése
Bácska-Palánka.

Kézimunka
különlegességek!

HOCHENBERGER JÓZSEF

BÁCSKA-PALÁNKA.

KÉZMŰÁRU NAGYKERESKEDÉS.

Állandóan raktáron: Selyemszövetek, Creppe de Chine, Creppe Marocain, női szövetek, delaine, grenadin, creton, zefir, kanavász, paplanok, szőnyegek, vászonárúk, sifonok, asztalterítők, abroszok stb.

Szolid kiszolgálás! — Olcsó árak!

Szaal Antal

Bácska-Palánka.

••
Kötött árúk gyártása
és
mindennemű legdivatosabb
gyapjuárúk.

••
„Figaro” jumperek.

Beinstingl József

BÁCSKA-PALÁNKA.

○
Harisnyakötőde. — Keztyűk,
férfi és női mellények, gyer-
mekruhák, fiúgarnitúrák és kü-
lönféle gyapju és félgyapju
sportcikkek.

○
Szolid és pontos kiszolgálás.

Pressl László

műórás és ékszerész
BÁCSKA-PALÁNKA

Pasicseva utca 171.

Duna utca 171. sz.

A kiállítás szenzációja!

Legfinomabb ékszerek, zseb-,
ébresztő- és faliórák állandóan
raktáron.

A kiállításon külön osztályon vesz részt.

••
Pontos javítási kiszolgálás évi
jótállás mellett.

Reiter Antal

bádogos

Bácska-Palánka.

••
Elvállal mindennemű épület-
bádogos munkát. — Állandóan
raktáron: fürdőkádak, jégszek-
rények, vendéglői sankasztalok
és konyhafelszerelések.

••
Olcsó árak. Szolid kiszolgálás.

REITER VINCZE

KAZÁNKOVÁCS

BÁCSKA-PALÁNKA.

□
Gazdagon szortirozott raktár:
pálinkafőző üstökben. — Szőlő-
lőpermetezők. — Kazánkály-
hák. — Főzőüstök. — Pero-
noszpóra permetezők 3 évi jót-
állással.

□
Nézze meg a kiállítási pavilonomat.

KLESPIES pályaudvari vendéglője.

BÁCSKA - PALÁNKA.

Elsőrendű szállodai szobák.
„ Kitűnő ételek és italok. „

Régi bőrárútból mindenki ujat készíthet!

Gipó, bőrönd, bőrgarnitúrák,
lószerszámok festéséhez legjobb
és páratlan minőségű festőszer a

„FORROL”

Tekintse meg a kiállításon külön osztályunkat!

„KASINO” Bácska - Palánka
elsőrendű szállodája,

Az előkelő világ találkozóhelye.
Kitűnő konyha. Szolid árak.

Hajnal Pál

rőföskereskedése

„A MENNYASSZONYHOZ”

Bácska-Palánka.

Nagy választék. — Olcsó árak.
Szolid kiszolgálás.

A kiállításon külön osztállyal vesz részt.**EISENHUTH GYÖRGY**

kenderárú raktár

— TEXTILÁRÚK ÉS SPORTCIKKEK. —

BÁCSKA-PALÁNKA.

▼▼
Nagy választék az összes sport-
cikkekben és játékarúban.

DITZ JÁNOS

GÉPLAKATOS MŰHELY

BÁCSKA-PALÁNKA.

ALAPITVA: 1905.

Táviratcim: DITZ B. PALÁNKA.

Gépek és motorrészek készítése.

Gépek és mezőgazdasági gépek javítása.

Saját találmányú gépek téglagyárak részére.

Autogénhegesztő.

RESZELY LIPÓT

VAS- ÉS ÜVEGÁRÚNAGYKERESKEDÉSE
BÁCSKA-PALÁNKA.

ALAPITVA: 1890.

Állandóan raktáron: mindennemű vasárúk, mezőgazdasági cikkek, szerszámok, házi- és konyhafelszerelések, porcellán- és majolikaárú, képek, keretek, táblaüveg, belga és festett üveg, tükrök.

Ne mulassza el megnézni külön osztályunkat a kiállításon!

Első Horvát Takarékpénztár

(Prva Hrvatska Štedionica)

Fióközlet: BÁCSKA-PALÁNKA.

Elvállal betéteket folyószámlára és betétkönyvekre. — Horvátország legrégebb és legnagyobb pénzügyintézete. — Alapított: 1846. évben.

Befizetett alaptőke: 75 millió dinár. — Tartalékalap: 55 millió dinár.

Betétállomány: 1 milliárd dinár.

Folyósít jelzálog- és nyílt hiteleket.

Leszámítol váltókat.

Vesz és elad devizákat napi árfolyamon.

Elvállal mindennemű bankügylet lebonyolítást.

Hitellevelek és akkreditívek kiadása, kül- és belföldre.

Az intézetnek az országban 42 fiókja van.

Novisad legolcsóbb bevásárlási forrásai és szórakozóhelyei:

Dornstädter Jakob
cukrászda
Novisad, Vasember-palota.

Nemcsak hivatalnokok,
hanem iparosok is élvezhetik
azt az előnyt, hogy mérték
után **jó ruhát részlet-**
fizetésre csinálthatnak
Grünberger Mór, uriszabó.

Platz László
női konfekció
Novi Sad,
Kralja Petra ulica 30. szám.

TAUSCH JÁNOS
ékszerész és órász
Legolcsóbb bevásárlási forrás
Novisad, Kralja Petra 10.

BIOXIN-FOGPOK
ismét kapható
a „SOA“-nál, Kralja Petra 14.

WAGNER ÉTTEREM,
CUKRÁSZDA

Már könnyű részletfizetésre is kaphat
varrógépet és kerékpárt
Minden nálam vásárolt gép-
anyagért szavatosságot vállalok.
Forgács Benő, Novisad, Pasicseva 22.

DIETRICH F.
szijgyártó, nyerges és bőröndös Novisad, Kralja Petra 30.
Állandóan raktáron: Saját készítményű utibőröndök, lószerszám, lovagló fel-
szerelés, női kiegészítők és Galanterie-áru.

LUSTIG LAJOS
≡ bank- és váltóüzlet ≡
Kralja Aleksandra u. 13.

BECK JÁNOS
modern gépekkel felszerelt könyvhőtszeta
NOVISAD
Futoska ulica 94.

Rőfősáruk nagy választékban
Jakovljević, Reszler és Holik
rőfősnagykereskedésében
Novisad, Kr. Alexandra 20.

ANTUNOVICS ANDRÁS
fürdővendéglője
NOVISAD
A legkellemesebb nyári találkozóhely

Állami sorsjegyarúsítás. - Külföldi
vizumok beszerzése. - Valuták,
értékpapírok, arany és ezüstkoron-
nák vétele és eladása.

Zikmund és Társa
ooo Gépgyára, Novisad. ooo

Vetőgépek, morzsolók, szecsakavágók,
borprések, malomberendezések,
öntvények, üzemek felszerelése
a legolcsóbb és legbiztosabb
-ooo- kivételben. -ooo-
Teljes üzemek rendbehozását is
vállaljuk.

FOJT kalapfestő intézet
NOVISAD
Njegoseva ulica 9.
= OLCSÓ =
SZALMAKALAPOK
nagy választékban.
Viszonteladók forduljanak bizalom-
mal cégemhez.

HARISNYA-, KEZTYŰ-
szükségletét csakis
FISCHER J. és FIA, NOVISAD
szaküzletében fedezze.

NAGYFEJEŐ NOVISAD,
Jevrejska 9.
Előnyömda, géphímzés, gombáthuzás,
azonkívül mindenféle filé és klóplí mun-
kák mintalap szerint, a legrövidebb időn
belül elkészül.

Zongoravevők! Vigyázat!
Zongorát, pianót csakis szolid,
megbízható helyen vásároljunk.
Truppel Béla, Novisad.

KOHN FÜLÖP és TÁRSA
norinbergi és játékaru kereskedése
„A kék egyszarvuhoz”. - Sürgőnycim: **JULES.**

IRÓGÉPEK
és más irodai felszerelések, írógép-
kellékek, valamint vaspénzszekre-
nyek legjutányosabb áron kaphatók:
Paul Krisztián, Wilsonov trg 6.

Mélyen leszállított árak!
LÖWINGER
DIVATÁRUHÁZA
Novisad, Kralja Petra ulica 19. sz.

„PUTNIK” menetjegyiroda, Kralja Aleksandra u. 20
Menetjegyarúsítás. - Hálókocsijegyek. - Ut-
levelek láttamozása. - Váltóüzlet. - Ingyenes
felvilágosítás mindenemű utazásra.

Novisadi Fésű- és Gombgyár R.T.
Készít:
Mindennemű szakmába eső Galan-
terie-áru legjobban kivételben
a legbiztosabb áron.

Fagylaltgépek
A nyári melegben minden háztar-
tás részére nélkülözhetetlenek.
Minden nagyságban kaphatók:
2 3 4 6
Din. 275.- 300.- 375.- 400.-

KRAMER TESTVÉREK
szab. sodronyzövő-, fonat-, kerítés és vasszerkezeti gyára
NOVISAD, MALI LIMAN.

POPICS MILÁN
gyógyszertára, Novisad
Pasicseva ulica 13. szám.

NISEVICS SAVA
NOVISAD
vaskereskedése, Kralja Petra 10.

GAUSZ JÁNOS
sómalma, Novisad, Futoški put 66.
Állandóan raktáron: Waggon és kisebb tételekben **kőszó és darált só.**

A leghíresebb
gyógyszerkülönlegességek:
Katarina életbalzsam,
Vasbor (Chinabor.)

FELLNER ZSIGA
NOVISAD, LAZE KOSTIĆA 3.
Papirzacskógyár és csomagolópapir
nagykereskedése.
Jó minőség! Olcsó árak!

APATINI SÖR
Főlerakat: Novisad, Özv. **NAGY SÁNDORNÉ és TÁRSAI.**
Palánka i lerakat: **KALENICS MILÁN.**

GEORGES FUCHS, NOVISAD
(a Menrath-palotával szemben.)
Férfidivat különlegességek,
Borsalino kalapok.

V. KOLARSKY, Novisad
ugyanolyan áron ad fűszer- és csemegeáru,
mint más fűszeres versenytársa!

Sürgőnycim: **JUTESCHIFF**
Zsák, ponyva, zsineg
S. H. S. területen legnagyobb választék, legolcsóbb árak:
Schiff Ábrahám, Novisad. Telefon: 403.